

РОЗРОБКА КОМПЛЕКСНОГО МЕХАНІЗМУ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В СФЕРІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

DEVELOPMENT OF A COMPLEX MECHANISM OF PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP IMPLEMENTATION IN THE FIELD OF INNOVATIVE DEVELOPMENT

У статті теоретично узагальнено особливості розвитку державно-приватного партнерства в сфері інновацій. Виділено основні напрями програм державно-приватного партнерства, а саме: стимулювання співпраці між науковим і промисловим секторами економіки; підтримка високотехнологічних start-up і «spin-off» компаній; сприяння трансферу технологій; формування інноваційних кластерів. Визначені умови для балансу інтересів держави та інвертора при організації державно-приватного партнерства. Запропоновані шляхи удосконалення державно-приватного партнерства в сфері інновацій. Акцентовано увагу на неурегульованості механізму державно-приватного партнерства в інноваційній сфері України. Запропоновано напрями удосконалення правового механізму реалізації державно-приватного партнерства у сфері розвитку інновацій, зокрема необхідність внесення деяких змін у Закон України «Про державно-приватне партнерство». Наведено практичні кроки з впровадження державно-приватного партнерства в Україні. Узагальнено основні етапи проведення державно-приватного партнерства в сфері розвитку інновацій. Запропоновано алгоритм реалізації державно-приватного партнерства в сфері інноваційного розвитку. Визначено необхідність удосконалення інституційної моделі механізму державно-приватного партнерства інноваційного розвитку, зокрема в частині узгодження повноважень та функцій відповідних органів влади. Запропоновано коригування повноважень і функцій центрального органу виконавчої влади у сфері інноваційної діяльності у сфері державно-приватного партнерства. Зазначено на уточнених повноваженнях Кабінету Міністрів України у сфері інноваційної діяльності. Виокремлені компетенції центрального уповноваженого органу з державного планування у сфері державно-приватного партнерства – Міністерства економіки України. Запропоновано зміну повноважень та обов'язків Міністерства фінансів України, місцевих виконавчих органів та органів місцевого самоврядування у сфері державно-приватного партнерства. Удосконалено механізм реалізації державно-приватного партнерства в сфері інноваційного розвитку.

Ключові слова: державно-приватне партнерство, інноваційна сфера, механізм, правові норми, повноваження, інноваційна діяльність.

The article theoretically summarizes the features of the development of public-private partnership in the field of innovation. The main directions of public-private partnership programs are highlighted, namely: stimulating cooperation between scientific and industrial sectors of the economy; support for high-tech start-up and spin-off companies; promoting technology transfer; formation of innovation clusters. The conditions for the balance of interests of the state and the investor in the organization of public-private partnership are determined. Ways to improve public-private partnership in the field of innovation are proposed. Emphasis is placed on the unresolved mechanism of public-private partnership in the innovation sphere of Ukraine. The directions of improvement of the legal mechanism of realization of public-private partnership in the field of development of innovations are offered, in particular necessity of introduction of some changes in the Law of Ukraine "About public-private partnership". Practical steps to implement public-private partnership in Ukraine are presented. The main stages of public-private partnership in the field of innovation development are summarized. An algorithm for the implementation of public-private partnership in the field of innovation development is proposed. The need to improve the institutional model of the mechanism of public-private partnership of innovation development, in particular in terms of coordination of powers and functions of relevant authorities. It is proposed to adjust the powers and functions of the central executive body in the field of innovation in the field of public-private partnership. It is indicated on the specified powers of the Cabinet of Ministers of Ukraine in the field of innovation. The competencies of the central authorized body for state planning in the field of public-private partnership - the Ministry of Economy of Ukraine - are highlighted. It is proposed to change the powers and responsibilities of the Ministry of Finance of Ukraine, local executive bodies and local governments in the field of public-private partnership. The mechanism for implementing public-private partnerships in the field of innovation development has been improved.

Key words: public-private partnership, innovation sphere, mechanism, legal norms, powers, innovation activity.

УДК 353:330.341.1
DOI <https://doi.org/10.32843/rma2663-5240-2020.20.34>

Шевчук О.А.

здобувач Державного університету
«Житомирська політехніка»

Постановка проблеми у загальному вигляді. Державно-приватне партнерство є важливою ланкою взаємодії між державою та бізнесом, що пов'язує їх інтереси і дозволяє ефективно реалізовувати пріоритетні, соціально значущі проекти. Державно-приватне партнерство стимулює залучення інвестицій у реальний сектор економіки та сприяє розвитку ринків капіталу, товарів та послуг, інноваційних

галузей промисловості. Механізми державно-приватного партнерства використовують практично у всіх галузях економіки. На сьогоднішній день особливо актуальним в сфері інноваційної діяльності та її розвитку є державно-приватне партнерство, як один із методів економічного стимулювання протягом всіх етапів інноваційної діяльності, проте в Україні він ще набув належного поширення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особливості механізму реалізації державно-приватного партнерства досліджували науковці Розгон О.В., Яшева Г.А., Тимчук О.Г., Дробот І. О. Татаркін Д.А., Сидорова, О.Н., Тимчук О.Г., Никитюк Л.Г., Горбачевська О.Ю., Гончаренко Л.П., Грибовський А.В., Судариков А.Л., Криничко Л.Р., Криничко Ф.Р., Петрик С.М., Головінов О.М. та інші.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Сучасні аспекти розвитку державно-приватного партнерства досліджують багато вітчизняних та зарубіжних вчених, проте, можна стверджувати, що проблема державно-приватного партнерства як ефективного інструменту реалізації інноваційної політики регіонів потребує подальших досліджень.

Мета статті. Метою даної статті є розробка комплексного механізму реалізації державно-приватного партнерства в сфері інноваційного розвитку.

Виклад основного матеріалу. Для України, з метою розвитку державно-приватного партнерства в сфері інновацій, необхідним є удосконалення механізму (організаційного та правового) державно-приватного партнерства, що можна зробити шляхом удосконалення законодавства, вивчення міжнародного досвіду та запозичення кращих практик.

На сьогоднішній день в Україні більшість наукових організацій є власністю держави та залежні від її фінансування, а свою чергу приватний сектор недостатньо зацікавлений в та виділяє недостатньо коштів в науку та інновації. Саме тому першочерговим завданням удосконалення механізму реалізації державно-приватного партнерства в сфері інновацій є посилення зацікавленості приватного сектору в розвитку інновацій.

Можна говорити про такі основні напрями програм ДПП: стимулювання співпраці між науковим і промисловим секторами економіки; підтримка високотехнологічних start-up і «spin-off» компаній; сприяння трансферу технологій; формування інноваційних кластерів. При цьому програми ДПП, як правило, мають комплексний характер і спрямовані на одночасне вирішення кількох завдань. Наприклад, участь держави у створенні різних дослідницьких центрів і технопарків можна розглядати як внесок у розвиток інноваційної інфраструктури, підтримку малих інноваційних підприємств і стимулювання коопераційних зв'язків між наукою та бізнесом [4].

Нікітін А. та Милостива І. зазначають, що «для впровадження системи ДПП в Україні необхідно створити умови для балансу інте-

ресів держави та інвертора і внести відповідні зміни до законодавства, зокрема:

- потрібно розмежувати поняття ДПП і концесії та визначити взаємозалежність обсягу обов'язків концесіонера від обсягу його інвестицій;
- важливою умовою для розвитку ДПП є впровадження стандартизованих інструментів оцінки потенційних проектів;
- підлягає врегулюванню порядок повернення вкладених інвестицій у разі розірвання договору;
- необхідно створити систему управління та розподілу фіскальних і фінансових ризиків учасників;
- важливо чітко розмежувати компетенції органів державної влади;
- потребує уваги питання надання державним партнером довгострокових бюджетних зобов'язань, що сприятиме підвищенню зацікавленості потенційного інвестора;
- вдосконалення потребує процедура проведення конкурсу, адже чинне законодавство взагалі не визначає порядку ознайомлення потенційних інвесторів з проектами, що значно звужує коло зацікавлених інвесторів;
- необхідно вирішити проблему відсутності вимог до структури та змісту конкурсних пропозицій, методики оцінки пропозицій» [6].

На нашу думку, шляхи удосконалення державно-приватного партнерства в сфері інновацій полягають у наступному:

- удосконалення законодавчої бази, що регулює державно-приватне партнерство;
- розробка принципів взаємовідносин між державою і приватним сектором в процесі реалізації державно-приватного партнерства та удосконалення інституційної моделі реалізації державно-приватного партнерства в сфері інновацій.
- удосконалення алгоритму реалізації державно-приватного партнерства в сфері інновацій, шляхом забезпечення використання різних форм і інструментів державно-приватного партнерства;
- формування системи державної підтримки результатів інноваційної діяльності та формування у підприємців мотивації до розвитку інноваційної діяльності.

У законодавстві України на сьогоднішній день неурегульовані механізми державно-приватного партнерства в інноваційній сфері, зокрема у Законі України «Про державно-приватне партнерство» не включено до пріоритетних сфер застосування державно-приватного партнерства інноваційну сферу, проте слід відмітити, що це не заборонено.

Реалізація окремих заходів державно-приватного партнерства урегульовано Законами

України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій», «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків».

В результаті аналізу нормативно-правового регулювання державно-приватного партнерства було встановлено, що в Україні переважає договірна форма державно-приватного партнерства.

На нашу думку, на сьогоднішній день необхідним є удосконалення правового механізму реалізації державно-приватного партнерства у сфері розвитку інновацій, зокрема необхідність внесення деяких змін у Закон України «Про державно-приватне партнерство», визначивши пріоритет останнього над положеннями галузевих законів, які стосуються відповідної сфери. Необхідність вбачаємо у визначенні та закріпленні основних задач ДПП та визначенні та закріпленні основних положень державно-приватного партнерства в інноваціях.

Необхідним з позиції удосконалення механізму реалізації державно-приватного партнерства в сфері інновацій є дослідження та удосконалення алгоритму його здійснення.

Овсянюк-Бердадіна О. Ф. зазначає, що «розвиток успішного державно-приватного партнерства потребує ретельного опрацювання широкого спектру питань. У зв'язку з цим практичні кроки з впровадження державно-приватного партнерства повинні розпочинатись після того, як проаналізовані наступні ключові питання:

- етап 1 – оцінка можливостей для надання послуг в рамках державноприватного партнерства;
- етап 2 – підготовка до надання послуги або реалізації проекту в рамках державно-приватного партнерства;
- етап 3 – вибір партнера;
- етап 4 – переговорний процес та укладання договору;
- етап 5 – виконання та моніторинг контролю» [9].

Криничко Л.Р., Криничко Ф.Р., Петрик С.М. до етапів ДПП відносять:

- прийняття рішення про проект державно-приватного партнерства;
- вибір форми реалізації державноприватного партнерства;
- вибір приватного партнера;
- договірний процес;
- формування ресурсів для реалізації проекту державно-приватного партнерства;
- реалізація проекту державно-приватного партнерства;
- контроль за виконанням проекту з боку держави як регулятора та як державного партнера;

– припинення реалізації проекту державно-приватного партнерства;

– приймання-передача результатів реалізації проекту державно-приватного партнерства [8].

На нашу думку, етапи проведення державно-приватного партнерства в сфері розвитку інновацій передбачають:

1. Ініціювання проекту;
2. Розробку і експертизу проекту;
3. Проведення конкурсу;
4. Укладання угоди;
5. Реалізацію проекту;
6. Моніторинг і контроль реалізації проекту;
7. Аналіз одержаних результатів ДПП та розробка нових (більш досконалих) моделей ДПП.

Формування та вираження ініціативи проекту може бути (як державною, так і приватним партнером). *Перший етап* «ініціювання проекту», який включає в себе пошук потенційних приватних партнерів, може здійснювати як органами влади у сфері інноваційної діяльності, так і самостійно інноваційними центрами, технопарками, технополісами тощо.

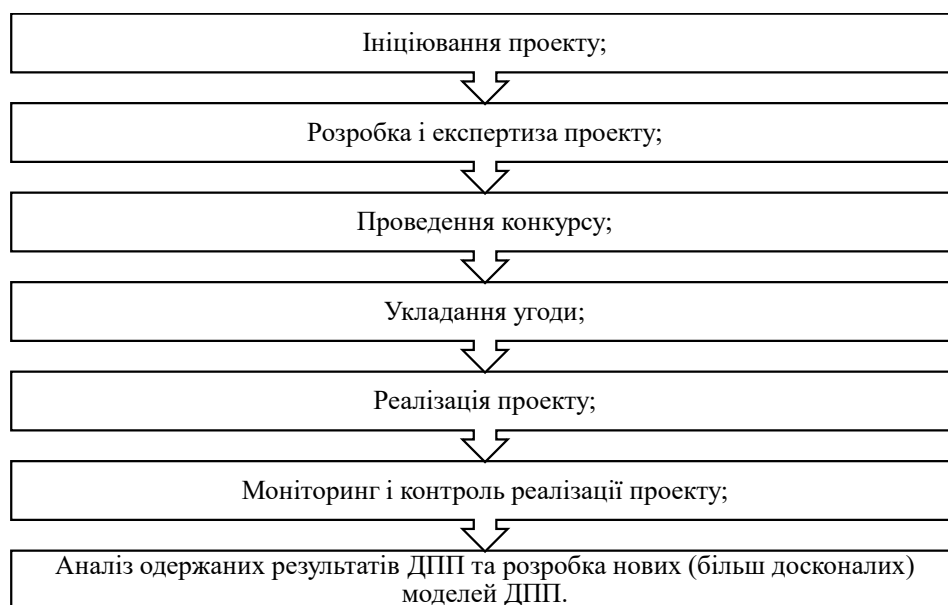
Другий етап включає в себе розробку і експертизу проекту. Даний етап передбачає також оцінку значимості та прогнозування ефективності потенційного проекту та аналіз відповідності потенційного проекту ДПП щодо відповідності його стратегічним цілям інноваційного розвитку України.

Третій етап «проведення конкурсу». Організація та проведення конкурсу забезпечуються державним партнером.

Конкурс проводиться такими етапами:

- оголошення конкурсу;
- попередній відбір претендентів (прекваліфікація);
- подання конкурсних пропозицій учасниками;
- оцінка конкурсних пропозицій та визначення переможця конкурсу;
- укладення договору державно-приватного партнерства [5].

Четвертий етап «укладання угоди». Характеризуючи даний етап слід наголосити на важливості діалогу держави та приватного бізнесу з приводу майбутнього проекту ДПП, розподілу ролей між учасниками державно-приватного партнерства та безпосередньо підписання угоди між ініціатором проекту органам влади у сфері інноваційної діяльності, самостійними інноваційними центрами, технопарками, технополісами та переможцем конкурсу (приватним сектором), що містить детальну інформацію про його предмет. В договорі обов'язково мають бути відображені державні пільги та заохочення для

Рис. 1. Етапи проведення державно-приватного партнерства в сфері розвитку інновацій

приватного партнера, порядок фінансування наукових досліджень розподіл ризиків.

П'ятий етап «реалізацію проекту» передбачає виконання прийнятих зобов'язань у межах державно-приватного партнерства.

Шостий етап «моніторинг і контроль реалізації проекту» та *сьомий етап* «аналіз одержаних результатів ДПП та розробка нових (більш досконалих) моделей ДПП» покладається на державний сектор.

Цікавою є думка Розума Г. М., який описуючи партнерство між бізнесом і державою в процесі комерціалізації інновацій, де ініціатором виступає організація-споживач, виділяє такі етапи:

«1 етап. Організація усвідомлює необхідність інноваційної модернізації, але не знає, де знайти виробника нововведення. Компанія звертається в Брокерський центр комерціалізації інновацій із запитом про пошук виробника інновації.

2 етап. Брокерський центр комерціалізації інновацій здійснює процес пошуку потенційних клієнтів на основі інформації, наданої організацією-споживачем. Подає заявки декільком постачальникам-виробникам інновація, якими виступають НДІ, ВНЗ, КБ тощо.

3 етап. У тому випадку, якщо постачальники нововведень розглядають заявку перспективною, але самі не мають повної можливості її здійснити, в свою чергу, подають запит про можливість розробки інновації в тимчасовий творчий колектив.

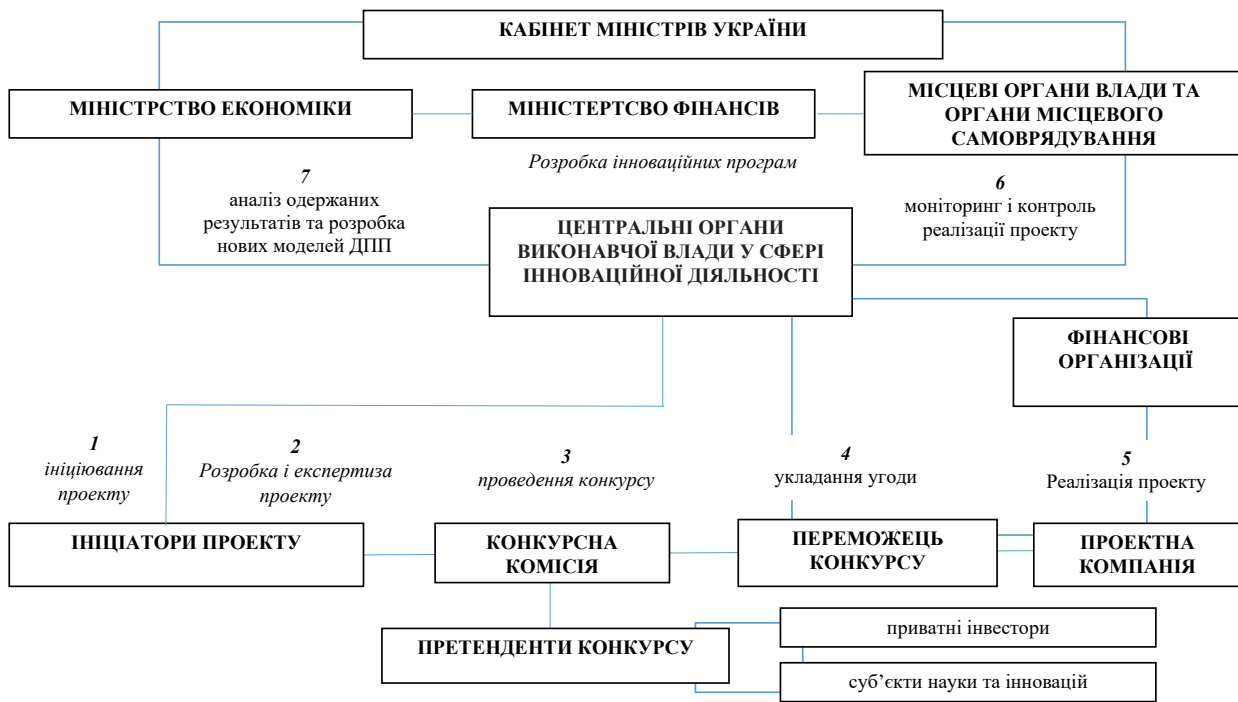
4 етап. Якщо останні дають позитивну відповідь, то постачальники надають в Брокерський

центр комерціалізації інновацій інформацію щодо наявності та вартості й терміни створення інновації.

5 етап. Брокерський центр комерціалізації інновацій формує комерційну пропозицію на створення інновації і надають його організації-споживачу.

6 етап. Якщо при вивченні комерційної пропозиції організація-споживач усвідомила необхідність фінансової підтримки для покупки інновації, то вона звертається в Брокерський центр комерціалізації інновацій для щодо позову інвесторів» [16].

На сьогоднішній день існує потреба в удосконаленні інституційної моделі механізму державно-приватного партнерства інноваційного розвитку, зокрема в частині узгодження повноважень та функцій відповідних органів влади. Міністерство економіки України є спеціально уповноваженим органом з питань державно-приватного партнерства. Одне з основних його завдань – формування та забезпечення реалізації політики у сфері ДПП. Міністерство проводить моніторинг ефективності діяльності органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у сфері державно-приватного партнерства; здійснює методологічне забезпечення проведення перевірки виконання договорів, укладених у рамках державно-приватного партнерства; проводить моніторинг, узагальнення та оприлюднення в установленому порядку результатів здійснення державно-приватного партнерства,

Рис. 2. Алгоритм реалізації державно-приватного партнерства в сфері інноваційного розвитку

зокрема оцінку та моніторинг загального рівня ризиків державного партнера в договорах, укладених у рамках державно-приватного партнерства; проводить моніторинг дотримання вимог законодавства у сфері державно-приватного партнерства, зокрема під час проведення конкурсів з визначення приватного партнера; бере участь в організації навчання і підвищення кваліфікації фахівців у сфері державно-приватного партнерства; веде облік договорів, укладених у рамках державно-приватного партнерства, зокрема концесійних договорів; проводить моніторинг виконання договорів, укладених у рамках державно-приватного партнерства, зокрема концесійних договорів [10].

Окрім того, інші центральні органи виконавчої влади беруть участь у реалізації політики ДПП у відповідних сферах. Місцеві органи влади формують і забезпечують реалізацію політики розвитку ДПП на відповідному рівні управління.

Проаналізувавши повноваження органів влади [10, 11, 12, 13,14], було встановлено, що функцій дублюються, що призводить до суперечностей між органами, необхідним є чітко визначення завдань, повноважень та функцій. В Законі України «Про державно-приватне партнерство» необхідно чітко прописати питання державного регулювання ДПП та визначити компетенції органів влади.

Кабінет Міністрів України має :

- розробляти основні напрями державної політики у сфері державно-приватного партнерства та організує їх здійснення;
  - визначати порядок підготовки, розгляду та оцінки пропозицій щодо реалізації проектів
  - здійснювати інші повноваження.
- Компетенція центрального уповноваженого органу з державного планування у сфері державно-приватного партнерства – *Міністерства економіки України має полягати у:*
- реалізації у межах своєї компетенції державної політики у сфері державно-приватного партнерства;
  - проведенні моніторингу ефективності діяльності органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у сфері державно-приватного партнерства;
  - здійсненні міжгалузевої координації та методологічного керівництва у галузі державно-приватного партнерства;
  - формуванні переліку проектів державно-приватного партнерства, що плануються до реалізації;
  - здійсненні методологічного забезпечення проведення перевірки виконання договорів, укладених у рамках державно-приватного партнерства;
  - погодженні конкурсної документації проекту державно-приватного партнерства;
  - розробленні та затвердженні приблизного переліку ризиків, що виникають на різних етапах державно-приватного партнерства;

- розробленні та затвердженні правил планування та реалізації проектів державно-приватного партнерства;
  - проведенні моніторингу, узагальнення та оприлюднення в установленому порядку результатів здійснення державно-приватного партнерства;
  - проведенні моніторингу дотримання вимог законодавства у сфері державно-приватного партнерства, зокрема під час проведення конкурсів з визначення приватного партнера;
  - участі в організації навчання і підвищення кваліфікації фахівців у сфері державно-приватного партнерства;
  - веденні обліку договорів, укладених у рамках державно-приватного партнерства, зокрема концесійних договорів; проведенні моніторинг виконання договорів, укладених у рамках державно-приватного партнерства, зокрема концесійних договорів;
  - веденні переліку недобросовісних потенційних приватних партнерів, що формується на підставі рішень судів;
  - здійсненні інших повноваження.
- Центральний органи виконавчої влади у сфері інноваційної діяльності у сфері державно-приватного партнерства має:*
- реалізувати у межах своєї компетенції державну політику у сфері державно-приват-

- ного партнерства сфері інноваційного розвитку;
  - розробляти та затверджувати типову конкурсну документацію проекту державно-приватного партнерства та типові договори державно-приватного партнерства за способами здійснення державно-приватного партнерства у сфері інноваційного розвитку;
  - здійснювати організацію конкурсу та прямих переговорів щодо визначення приватного партнера щодо проектів державно-приватного партнерства в сфері інноваційного розвитку;
  - укласти договір державно-приватного партнерства у сфері інноваційного розвитку;
  - здійснювати моніторинг реалізації проектів державно-приватного партнерства та спрямовує результати моніторингу до Міністерства економіки України;
  - організувати залучення нових приватних партнерів у разі дострокового припинення раніше укладеного договору державно-приватного партнерства щодо об'єктів державно-приватного партнерства в сфері інновацій;
  - здійснювати інші функції.
- Міністерство фінансів України у сфері державно-приватного партнерства має:*
- розглядати та оцінювати пропозиції щодо реалізації проектів державно-приватного партнерства;

Рис. 3. Механізм реалізації ДПП в сфері інноваційного розвитку

– брати участь у роботі комісії з проведення конкурсу;

– здійснювати інші повноваження.

Місцеві виконавчі та органи місцевого самоврядування у сфері державно-приватного партнерства мають:

– забезпечувати реалізацію єдиної державної політики у сфері державно-приватного партнерства на території адміністративно-територіальної одиниці;

– вносити пропозиції організатору конкурсу щодо проектів державно-приватного партнерства для вирішення питань, пов'язаних з дотриманням соціально-економічних та екологічних інтересів населення відповідного регіону, під час укладання договорів державно-приватного партнерства;

– виступати організаторами конкурсу щодо місцевих проектів державно-приватного партнерства;

– здійснювати підготовку, розгляд та оцінку пропозицій щодо реалізації проектів державно-приватного партнерства;

– брати участь у роботі комісії з проведення конкурсу шляхом направлення своїх представників;

– укладати договори державно-приватного партнерства за місцевими проектами державно-приватного партнерства;

– здійснювати моніторинг договорів державно-приватного партнерства та реалізації місцевих проектів державно-приватного партнерства;

– формувати перелік місцевих проектів державно-приватного партнерства, що плануються до реалізації;

– здійснювати інші повноваження.

В результаті проведеного дослідження удосконалено механізм реалізації державно-приватного партнерства в сфері інноваційного розвитку. Ідентифіковано мету, яка полягає у забезпеченні довгострокового співробітництва між державою та приватним сектором шляхом об'єднання ресурсів для підвищення рівня інноваційної діяльності, визначено завдання та принципи реалізації ДПП в сфері інноваційного розвитку. Досліджено алгоритм реалізації та повноваження суб'єктів ДПП, зокрема запропоновано удосконалити інституційну модель в частині функцій та повноважень суб'єктів державного регулювання ДПП в сфері інноваційного розвитку.

Висновки. Таким чином, напрями удосконалення державно-приватного партнерства в сфері інновацій полягають у наступному: удосконалення законодавчої бази, що регулює державно-приватне партнерство; розробка принципів взаємовідносин між державою і приватним сек-

тором в процесі реалізації державно-приватного партнерства та удосконалення інституційної моделі реалізації державно-приватного партнерства в сфері інновацій; удосконалення алгоритму реалізації державно-приватного партнерства в сфері інновацій, шляхом забезпечення використання різних форм і інструментів державно-приватного партнерства; формування системи державної підтримки результатів інноваційної діяльності та формування у підприємців мотивації до розвитку інноваційної діяльності.

Проаналізовано алгоритм реалізації державно-приватного партнерства в сфері розвитку інновацій, зокрема визначено етапи його проведення, яка передбачають: ініціювання проекту, розробку і експертизу проекту, проведення конкурсу, укладання угоди, реалізацію проекту, моніторинг і контроль реалізації проекту, аналіз одержаних результатів ДПП та розробка нових (більш досконалих) моделей ДПП. Проаналізовано суб'єктів державного регулювання державно-приватного партнерства в сфері інноваційного розвитку, подальшого розвитку набула інституційна модель в частині визначення повноважень та функцій органів влади.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Головінов О.М. Державно-приватне партнерство в інноваційній сфері / О.М. Головінов // Вісник економічної науки України. 2010. № 1. С. 47-51.
2. Грибовский А. В., Судариков А. Л. Приоритетные направления государственного-частного партнерства в научно-технической и инновационной сферах (опыт зарубежных стран). Управление наукой и наукометрия. 2011. № 10. С. 175–191. URL: https://sie-journal.ru/assets/uploads/issues/2011/10_11.pdf.
3. Деякі питання організації здійснення державно-приватного партнерства: Постанова КМУ від 11 квітня 2011 р. № 384. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/384-2011-%D0%BF#Text>
4. ДПП в енергетиці: чого чекаємо в законодавчій сфері. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/energetichne-pravo/dpp-v-energetici-chogo-chekaemo-v-zakonodavchiy-sferi.html>
5. Криничко Л.Р., Криничко Ф.Р., Петрик С.М. Алгоритм реалізації державно-приватного партнерства в сфері охорони здоров'я. Науковий вісник Ужгородського Університету, 2020. Випуск 2 (56). С.22-28.
6. Навчально-методичний комплекс з дисципліни „Механізм державноприватного партнерства” / Укладач Овсянюк-Бердадіна О. Ф. – Тернопіль: ТНЕУ, 2017. – 60 с.
7. Питання Міністерства економіки: Постанова КМУ від 20 серпня 2014 р. № 459. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/459-2014-%D0%BF#Text>
8. Про державно-приватне партнерство: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17#Text>

9. Про затвердження Положення про Міністерство фінансів України: Постанова КМУ від 20 серпня 2014 р. № 375. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/375-2014-%D0%BF>

10. Про Кабінет Міністрів України: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text>

11. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>

12. Розум Г. М. Державно-приватне партнерство як ефективний інструмент реалізації інноваційної політики регіонів. Інвестиції: практика та досвід. 2017. № 20. С. 90–92.